

Títol

Any acadèmic 2024-25

Professorat	Dr. Joan Oliver Araujo. Catedràtic d'universitat de Dret Constitucional
Departament	Dret Públic
Despatx	DA-117
Edifici	Gaspar Melchor de Jovellanos
Telèfon	971 17 31 07
Correu electrònic	joliveraraujo@gmail.com
Tutories	Dilluns de 17.00 a 19.00 h.
Professorat	Dra. Maria Ballester Cardell. Professora titular de Dret Constitucional
Departament	Dret Públic
Despatx	DA-216
Edifici	Gaspar Melchor de Jovellanos
Telèfon	971 17 31 06
Correu electrònic	maria.ballester@uib.es
Tutories	Dilluns de 12.00 a 14.00 h.

Resum:

L'aprovació de la Constitució espanyola de 1978 va suposar, després d'una llarga dictadura, la restauració de la democràcia a Espanya i el començament d'un període de convivència pacífica, de desenvolupament dels drets i llibertats i d'estabilitat política. La Constitució de 1978 va significar, també, el reconeixement del dret a l'autonomia de les regions i nacionalitats que conformen l'Estat espanyol, que es varen constituir en comunitats autònomes a partir de l'aprovació del seus respectius Estatuts d'autonomia.

Durada: 20 hores. Del 22 d'abril al 15 de maig de 2026. Els dies i hores de docència seran els dilluns, dimecres i divendres de les 17.00 a les 19.00 hores.

Llengua vehicular: Castellà i català

Objectius:

Amb aquesta matèria es pretén realitzar una anàlisi jurídica i política dels quaranta anys de democràcia constitucional. Es tracta d'una assignatura que vol donar a conèixer els punts neuràlgics de la Constitució espanyola. Amb aquest objectiu, es fa esment als drets i llibertats dels ciutadans, a l'organització institucional de l'Estat conforme al principi de la separació de poders. Així mateix, atesa l'estructura descentralitzada de l'Estat, es fa una aproximació a l'autonomia política de les Illes Balears.

Els objectius específics d'aquesta matèria són:

- Destacar la importància dels valors i els principis constitucionals bàsics en el nou ordre polític instaurat per la Constitució de 1978.
- Conèixer i entendre com regula la Constitució la qüestió central dels drets i llibertats dels ciutadans
- Conèixer quins són, com s'elegeixen i quines són les atribucions dels poders que estableix la Constitució
- Entendre perquè s'articula un nou model territorial a l'Estat espanyol
- Saber de quina manera les Illes Balears accedeixen a l'autonomia política, com s'aprova i s'ha reformat l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

Continguts:

1. **Introducció.** Antecedents al sistema constitucional espanyol. Característiques generals de la Constitució de 1978. Principis bàsics del règim constitucional espanyol. L'opció per la democràcia representativa. La reforma de la Constitució.
2. **Drets i llibertats (I).** Drets i llibertats. Introducció. Drets d'àmbit personal.
3. **Drets i llibertats (II).** Drets de l'esfera privada.
4. **Drets i llibertats (III).** Drets d'àmbit polític. Drets d'àmbit socio-econòmic..
5. **L'organització institucional de l'Estat (I).** La Corona. La instauració de la monarquia en la persona del Rei Joan Carles I. La monarquia parlamentària com a forma política de l'Estat. L'estatut personal del Rei. Les funcions del Rei.
6. **L'organització institucional de l'Estat (II).** Les Corts Generals. Bicameralisme imperfecte i desequilibrat. Composició i funcionament del Congrés i del Senat

7. **L'organització institucional de l'Estat (III).** El Govern. L'origen parlamentari del Govern. El Govern i les relacions amb les Corts. Els diluïts controls del Parlament sobre el Govern.
8. **L'organització institucional de l'Estat (IV).** El Poder Judicial: principis constitucionals bàsics. El govern del Poder Judicial. El Tribunal Constitucional: composició i funcions
9. **L'Estat autonòmic.** El principi d'autonomia i la construcció de l'Estat autonòmic. Disset comunitats autònomes.
10. **L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.** L'accés a l'autonomia de les Illes Balears. L'Estatut d'autonomia de 1983 i les seves reformes. Organització institucional i competències de la comunitat autònoma.

Activitats:

Durant cada sessió, al marge de la classe magistral, es reservarà un temps per el debat i l'exposició d'idees contradictòries.

Es programarà, com activitat complementària, una visita institucional al Parlament de les Illes Balears.

Criteris d'avaluació:

Els alumnes que vulguin ser avaluats hauran de respondre a una prova amb preguntes d'opció múltiple (tipus test), amb quatre opcions i només una opció correcta. La prova tindrà entre 15 o 20 preguntes.

Bibliografia de referència:

FERNÁNDEZ SEGADO, Francisco: El sistema constitucional español, Dyinon, Madrid, 1992.

GARCÍA MORILLO, Joaquín: La democracia en España, Alianza Editorial, Madrid, 1996.

LÓPEZ GUERRA, Luis: Las sentencias básicas del Tribunal Constitucional, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales-Boletín Oficial del Estado, Madrid, 2000.

LÓPEZ GUERRA, Luis; ESPÍN, Eduardo (directors) Manual de Derecho Constitucional, vol. I i II, Valencia, Tirant lo Blanch, 2022.

MOLAS, Isidre: Derecho Constitucional, Tecnos, Madrid, 1998.

PÉREZ ROYO, Javier: Curso de Derecho Constitucional, Marcial Pons, Madrid, 2003.

TORRES DEL MORAL, Antonio: Principios de Derecho Constitucional Español, Universidad Complutense, Madrid, 1998.

BLASCO ESTEVE, Avel·lí, Comentaris a l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears. Cizur Menor (Navarra): Thomson-Civitas – Parlament de les Illes Balears, 2008.

COLOM I PASTOR, Bartomeu

- Veinticinco años de autonomía balear: estudios jurídicos sobre el autogobierno 1977-2000, Marcial Pons, Madrid, 2001.

- Que hem fet amb l'autonomia política? Balanç Crític (1983-2023), Documenta Balear, 2022.

QUINTANA PETRUS, Josep Maria: La Comunitat autonóma de les Illes Balears, Institucions, competències i règim jurídic, Bosch, Barcelona, 1995.

RIBAS MAURA, Andrés: El Estatuto de Autonomía de las Islas Baleares. Instituciones políticas y marco constitucional, Universidad de las Islas Baleares, Palma, 1988.

DIVERSOS AUTORS: "La reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears", Revista Jurídica de les Illes Balears, núm. 6, 2008.

DIVERSOS AUTORS: Secció Monogràfica dedicada a "Quaranta anys d'Estatut d'autonomia", Revista Jurídica de les Illes Balears, núm. 23, 2023.

DIVERSOS AUTORS: *Manual de Dret Públic de les Illes Balears*, Avel·lí Blasco Esteve i Lluís J. Segura Ginard (directors), Atelier-Institut d'Estudis Autonòmics, Barcelona, 2023.

Breu currículum:

Palma, novembre de 1959. És Catedràtic d'Universitat de Dret Constitucional (des de 1992). Acadèmic de la Real Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de les Illes Balears (des de 2015). Ha estat President i Conseller del Consell Consultiu de les Illes Balears i Secretari General de la Universitat de les Illes Balears.

Número 1 de la seva promoció, ha obtingut el «Premi Extraordinari de Llicenciatura», el «Premi La Llei 1981», el «Premi Extraordinari de Doctorat», el «Premi Nicolás Pérez Serrano 1985» i el «Premi Josep Maria Vilaseca 2010». És «Professor Distingit» de la Universitat Nacional Major de Sant Marcos (Perú), «Professor Visitant» de la Universitat Tecnològica del Perú i «Hoste Distingit» de l'Ajuntament de Xalapa (Mèxic). Ha escrit, en solitari o en col·laboració, 31 llibres.

En 1983 va ser becat per la Faculté Internationale de Droit Comparé (Estrasburg), i en 1988 va ampliar estudis en la Càtedra de Dret Constitucional de la Università degli Studi di Siena.

Dra. MARIA BALLESTER CARDELL

Campos, 1968. Llicenciada en Dret per la Universitat de les Illes Balears (1991) i Doctora en Dret Públic (2003). Professora la UIB des de 1993. Ha impartit docència teòrica i pràctica en totes les assignatures de l'àrea de coneixement de Dret Constitucional. Ha impartit cursos de Doctorat en el Programa de Tercer Cicle del Departament de Dret Públic. També ha estat docent en el Màster Oficial de Pràctica Jurídica.

Ha impartit docència en diversos programes de la UOM des del curs 2008-2009. També ha impartit docència en altres cursos i títols propis de la Universitat de les Illes Balears. Ha coordinat i impartit docència en el Diploma Universitari de Legislació Lingüística i Drets Lingüístics des del curs 2021-2022. Ha impartit docència en els cursos d'estiu de la UNED (Delegació de Balears). Imparteix docència a l'Escola Balear d'Administració Pública des de l'any 2015. Des de 2022 és tutora dels cursos de formació del Cos Bàsic de Policia Local (en les diferents promocions).

És autora de dues monografies. Ha participat, juntament amb altres autors, en la coordinació d'una monografia. Ha col·laborat en 24 llibres col·lectius i ha publicat articles científics en revistes especialitzades, tant d'àmbit nacional com internacional. Va obtenir el "Premi extraordinari de doctorat del Departament de Dret Públic 2003" i el "Premio Rafael Martínez Emperador 2006".

És membre del Consell Consultiu de les Illes Balears des del mes de març de 2009.

Any acadèmic 2024-25